

и милостив”, четвърти - “принципен”, пети “прозорлив”... и т.н. Властта на матричното присъствие е толкова силна, че безпроблемно смила вътрешното разноезичие на микросюжетите, което сложно се движи в широката скала между премерено идеологичното и открито легендарното. Власт, която се крепи не на фактологичното, а на тъждествеността, на пряката огледална съотнесеност и която безспорно разчита на четене, възпитано в национално-идеологичното.

Всяко от матричните звена е активна пулсация на макромита “Левски”. Като Левски Гоце е “навсякъде и никъде”, а пътят му чертае траекторията на исторически значимите топоси на националното (Тиквешко, Битолско, Прилепско, Леринско, Костурско). Като Левски той не познава отчаянието и покоя, притежава несъкрушима вяра. Като Левски е многолик и неразпознаваем на чуждите, единен и познат за своите. И Яворов не се нуждае от вариативна множественост на травестийния мотив, напълно достатъчно е еднократно да скицира познатото театро-учтивият “търговец” присяда на приказка, кани агаларите с тютюн и добродушно се оплаква: “Ех, гледайте, агалар, да ни отървете от комити, че вече - това ще става, онова ще става - ни търговия върви, ни живот живеем...” (47). И пак агаларите са тия, които нямат име за колосалната мощ на раята и затова ще го потърсят в демоничното; ще тръгнат слухове за “канатлъ шайтан”, в които страхът и възторгът в равна мяра подхранват ориенталската пищност на въображението. Ето коментара на биографа - “Турците го записали вече в черната книга... Оттук нататък имената... Кешиш, Дервиш и прочие захващат да вървят из уста в уста между заптиите и бюлюкбашиите. Захваща турското правителство да гони Левски не като човек, а като сила, която заплашва отоманското величие”.¹⁴ Коментарът на първия биограф...

Общи митологични ядра изграждат вътрешната списъчност на микросюжетите. В нея попадат нетърпимостта към предатели и търпеливостта с шпионите. “А той викаше шпионите при себе си, отваряше дума за братство и длъжности, за величието на общото дело - и те се разкайваха най-искрено и плачеха, както

14. Цит. съч., с. 52.